

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :  
külső monostortutca 152 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.  
Ara évnegyedre 3 it o. 6. Hirdetési ár : négyszeres sorért elsőszor 7 kr, másodsor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr bírság, Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál keszeitdik.

KIADÓ-HIVATAL :  
Kőszegutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, augusztus 29-kén 1861.

Egy alkotmányos országnak ereje, fennálló törvényeihez állhatatos ragaszkodásában áll, mely erőt, sem az önkény, sem az ármány meg nem dönthet.

Alkotmányos országban a törvényeket, a nemzet által választott képviselők, és a fejedelem közeggyetértéssel alkotják; s a már egyszer fejedelmi megerősítést nyert, maga utján kihirdetett; s annál fogva életbeléptetett törvényeket, csakis azon az alkotmányos uton és módon lehet eltörölni, vagy változtatni, a melyen azok hozattak. A ki pedig a haza törvényeire, a csak most említett uton kívül eszközölné változást, vagy a nem törvényes uton tett változást elfogadná, az hazája és nemzete elleni bünt követne el.

A történelem, Magyarország törvényei, s diplomatai adatainak bizonyításai szerint Erdély, a magyar nemzetnek Európába lett megtelepedésétől fogva, mindig Magyarországhoz tartozott, s annak egy részét tette. A mostoha körülmények ugyanezen két testvérországot, belkormányzatukra nézve egymástól jó darab ideig elszakasztották volt, de jogilag mégis mindig Magyarországhoz tartozott, s Magyarország királyának törvény értelmében megkoronáztatása alkalmával, a magyar király, a két testvérország törvényeinek, alkotmányának megtartására tette le hitét. Csakugyan Erdély Magyarországtól elszakadása után is magát mindig Magyarország kiegészítő részének tartotta, s Magyarországhoz való visszacsatoltatását, több országgyűléseken követelte, s ugyanannak eszközölését a magyarországi országgyűlések több versen elprobalták.

Az 1847-ki országgyűlésnek jutott a szerencse, hogy Erdélynek Magyarországhoz visszacsatoltatása, a királyi előterjesztésekbe foglaltassék, s Magyarország a visszacsatoltatást, az 1848-ban költ 7-dik törvényezikében, mely akkor uralkodott Ferdinánd Ő Felsége által megerősített, meg is állította azon esetre, ha abba Erdély is beleegyeznek.

Az erdélyi ugyanazon esztendőben tartott országgyűlés a királyi előterjesztés következtében örömmel ragadta meg a magyarországi 7-dik törvényezikét, egyes akarattal kimondotta az uniót, s alkotó az ugyanazon esztendei első törvényezikét, mely Ő Felsége V. Ferdinánd által hasonlólag megerősített, maga rendén kihirdetett, s azon törvény következtül az erdélyi képviselők, a közös magyar hongyűlésen együtt tanácskoztak.

Ezekből kiindulva, meggyöngyözhetetlen törvényes igazság Erdélynek Magyarországhoz kapcsoltatása, melynélfogva az erdélyi törvényhozási jog, Magyarország törvényhozási jogába beléolvadván, önként következik, hogy Erdélynek külön országgyűlése nem lehet.

Ez a kérdésnek száraz jogi állása.

De vizsgáljuk oportunitás szempontjából is.

Ha az 1848-iki alap elvettetik, kérdés : az addig fenállott törvények értelmében, legfeljebb még a jogegyenlőség elvéhez alkalmazkodva, vagy egészen új szervezeti formák szerint fog-e egy erdélyi országgyűlés összeállítása megkísérteni?

Ha az első eshetőséget vesszük, mind addig, míg az 1791 : 11. törvényezik azon rendelete : „Ut regalitae sint patriae filii, e potiori nobilitate, sufficientique possessorio, et requisitis a lege qualitibus provisi, ad tractanda principis et regni negotia omni respectu idonei“ — alkalmaztatni fog, s a jogkiterjesztést nem értelmezik úgy, hogy valakit eddig élvezett jogától megfoszszanak : míg még akkor sem tudunk egy oly erdélyi országgyűlést képzelni, melynek többsége kezét nyújtana alkotmányunk, legszen- tebb törvényeink megsemmisítéséhez, ha szinte a választói minősültség megállításában azon veszélyes sophisma fogna érvényre jutni, hogy megszűnván a nemesség kiváltságos osztály lenni, minden ember nemes, tehát minden ember választó. Azon conservatív elemnek, melyre egykor kigyót, békát kiáltottunk a korszerű reformok akadályozása miatt, most e fölvetett esetben bizonyosan azon dicső szerep jutna, hogy az alkotmányt conservalja.

De vegyük azon másik lehetőséget, hogy merőben octroyált elvek alapján szerkeszzenek össze egy erdélyi országgyűlést.

Mindaddig, míg a szellemi és anyagi tulajdon azon mértéke, mely a feladathoz alkalmas voltán kívül az egyén függetlenségét is biztosítja, szükséges törvényhozói kellék leend az ausztriai államtan szerint is, ám járja végig bárki törvényhatósági gyűléseinket, olvassa el egyleteink s a köztevékenység bármely terén vállalkozóink névsorát, vegye elé birtokéinket s tégyen pontos összehasonlítást az utolsó parcelláig, utazva be vásárosainkat az ipar és szellemi műveltség jelentékenyebb tüzpontjait és ítélje meg : van-e nekünk okunk kevesebbségtől tartani bármely olyan erdélyi országgyűlésen, mely nem lenne Európa gúnyjára s az általános államjog megrendítésével falusi kupaktanácsok tagjaiból, proletariusból alkotva?

Vagy criatum votumot adnak a négy nemzetnek? Miután legalább is a magyar és székely nemzet együtt fogna lenni a szász és román nemzettel szemközt, még azon képtelenséggel határos esetben is, hogy az utóbb említett két nemzet érdekei összetalálkoznának, kevesebbségben semmi esetre sem, legfeljebb a súlygyan azon sajátosság állapotára lennénk kárhoztatva, hogy se előre, se hátra ne léphessünk, vagy, mint a Mahumed koporsója, lebegjünk az ég és föld között.

Azt hisszük, azok is, kik nem mindenben osztják nézeteinket, szintugy belátják az általunk kifejtett alternatívák dönthetlenségét és így semmi hihetlent nem látunk azon terjengő hirben, miként az erdélyi nem magyar nemzetiségek vezetőinek egy különben velünk nem tartó igen jelentékeny töredéke szintoly kevéssé óhajt erdélyi országgyűlést, mint mi.

Mi nem tesszük fel ugyan a birodalmi kormányról, hogy egy historiai állam sorsát a suffrage universelre bizza, de ha e heroicus szertől sem fogna írtózni, még akkor is igen kétségesnek tartjuk egy oly erdélyi országgyűlést összealkothatását, mely a reichsrathnak hódoló szolgája legyen.

Az erdélyi országgyűlés tehát jogilag lehetetlen, tényleg alkotmányunk ellenei óhajtásának megfelelő alakítása kivihetetlen, azért ha mégis létrejöne, fájni fogna ugyan lelkünknek a törvénytíprás, de eredményétől nem félünk. Erdélyi.

## Országgyűlés.

Májláth György főtárnokmester ö nmígának aug. 21-én mondott beszéde (vége). Törekvésünket siker nem követte. Egy-két rajongót kivéve, ki minket betűszerint átmeneti hídnak tekintve, szeretett volna taposni; igazságtalanok lennénk, ha személyes viszonyaink iránt panaszt emelnénk, ha azon támogatást nám emlitenők fel, melyben a hon oly sok és jeles fia részéről találkoztunk. De éppen annyira vétenénk az őszinteség ellen, melylyel a m. főrendeknek mindenkor, de kivált e világiós perczben kétszeresen tartozunk, ha nem érintenők azt, hogy e gyámol nem volt oly általános, miként a sikert biztosíthatta volna, és hogy különösen elleneink az octob. 20-diki fordulat horderejét sokkal sebésebben és élesebben fogták fel, mint azok, kiknek azt méltányolni érdekükben felelt volna. Nem szürelést óhajtottunk, tudjuk, hogy a színeless minden tekintetben a legrosszabb politika, és tudjuk még azt is, hogy a magyarból sok mindenféle válhatik, csak szolga és képmutató nem. (Zajos tetszés) De tagadást nem szenved, hogy az october 20-diki fordulat, legalább hitem szerint, őszinte békeajánlat volt, és éppen oly őszinte fegyvernagyvásnak kellett volna azt követni, mindazon pontig, midőn az egyedül illetékes harezmezőn, a törvényhozáson újult volna meg a közjogi kérdések fölötti vita. — A helyett azon küzdelem, mely 12 éven keresztül a passiv ellenállás fegyverével vívatott, folytatva lön az engedményezett téren és folytatva az engedményezett fegyverekkel. És innen az anomáliák serege, melylyel különösen a közigazgatás terén találkoztunk, innen az, hogy például ugyanazon államtestben hivatalnokok, kik a dolog természeté szerint arra lennének hivatva, hogy egymásnak segítkezzenek nyújtssanak, ellenséges táborokt állanak egymás irányában, s az egyik láziónak czimeztetik, mert kötelességet teljesíti, a lázadónak, mert hite szerint alkotmányos tisztában jár el. — Innen volt az, hogy a hazaárulás és felségstérítés szavak oly pazarul hányattattak, — pedig ezen két fajta az embernek, hála Istennek, nálunk egyiránt ritka; (zajos tetszés) innen az, hogy oly állapot idéztetett elő, mely, merem mondani, honunkat kivéve, talán sohol nyolcz- kilencz hó-

napon keresztül nem lett volna tartható, és mely a nemzet józanságáról legfényesebb bizonytságot tesz. (Tetszés.)

De ez az főleg, mi állásunkat nehezé, mi különösen a közvetítés művét sikertelenné tette. Ezen állapotok, és az oct. 20-ki határozmányoknak a német-szláv tartományokban történt gyarló kivitele — mely az ottani közvéleményt méltán szállította irányokban síkra — ezek idézték elő a febr. 26 diki patenst, és vele az osztrák centralizáló irányzat győzelmét.

Nem szükséges a m. főrendeket figyelmeztetnem azon különbségekre, melyek az oct. 20-ki irányeszmé s a febr. 26-ki kivitel közt fejlődtek ki.

Csak azt kívánom kiemelni, hogy pl. az october 20-diki határozványok szerint birodalmi tanács lett volna mérsékelt számmal az országgyűlések delegáltjaiból egybeállítva; míg viszont itt birodalmi gyűlés áll előttünk, — akár-hogy neveztessék is, — mely két házra oszlik, 4—500 egyénből áll, s nem csak az országgyűlések választottjaiból, hanem közvetlen választások után is, tehát tökéletes birodalmi képvislet alapján alakítható.

Magyarországra nézve, az oct. 20-ki összes határozványok szelleme, mert itt szükséges a diplomát az ugyanazon napon kelt kéziratokkal összefüggésben venni szemügyre, és a február 26 iki nyiltparancs értelme között a különbség az, hogy míg october 20-kán maga az elv alkotmányozási tárgyalása és az ő alkotmányozási összhangsába hozatala helyzetetett kilátásba, február 26-dikán a törvényhozásnak meg sem kísértett beleegyezése, vagy meghallgatása nélkül történt e részben határozó intézkedés, és az országgyűlés feladata egyedül a 85 tag megválasztásának módja feletti tanácskozássra szorítottat.

En részemről igen természetesen látom, hogy az osztrák miniszterium ezen alkotmányosan összpontosító irányban működik, s hiszem, hogy ezt annak legnagyobb része azon erős és teljes meggyőződésben teszi, mikép a birodalom erejét, hatalmát, jövődjét csak ezen módon alapíthatja meg.

Kevésbé bírom az egyik vagy másiknál felgöni azt, mikép lehessen a kormányzat gépiyének kerekeit 10 éven keresztül minden erélylyel és buzgalommal abszolút irányban hajtani, és ritka önfeláldozással ugyanazon erélyt és buzgalmat az ellenkező irányzatnak felajánlani.

Azt is természetesen látom, hogy a burocratia, mely october 20-kán megingatva, de lefegyverezve nem lön, a hatalmat, melyet kéjelemmel gyakorolt, megosztani, vagy átengedni nem kívánja, ez annyira a dolog természetében fekszik, hogy bárgyu, a ki ezen csodálkozik, de gyámoltalan, a ki jogosulttan beavatkozását tíri. En ez irányt dynasticus és birodalmi szempontból nem tartom czélravezetőnek, — ez ingatá meg hitemet, hogy azon országok tömbe, melyek osztrák birodalomnak nevezete alatt egy nagy hatalmi államtestet képeznek, nem a vakoset szüleménye, hanem a történetileg kifejlett belső szükségletnek, az érdekek rokonságának, és részben az európai viszonyok békes fenmaradása, s üdvös fejlődhetésének követelménye.

S e részben nem csak a történelem int arra, mert hisz látjuk a legregibb időkben is, hogy bármelyikében ezen országrészeknek, melyek jelenleg egy államtesté alakultak, államférfiai előrelátással és tetterővel bíró egyén vergődött a hatalomra, nyomban ügykezett hatalma alá keríteni az államok majdnem azon összegét, a mely jelenleg több százados kapcsolatban létezik, így a Jagellók, így a cseh Ottokár, Korvin Mátyás és többen, — de tanúsítja azt talán Ausztriának közmondattá vált szerencséje is.

Megvallom ugyanis, hogy még a pomologia terén sem hiszek a kertész szerencsés kezében, hanem inkább annak ügyességébe és szorgalmába helyezem bízalmam; és így a politika terén sem bíhetek oly szerencsében — mely századokon keresztül mindig az elhatározó pillanatban játsza a mentő szerepet.

Itt az okot mélyebben kell keresni; s részemről azt azon benső szükségletben találom, mely az elhatározó pillanatban az elválni induló részeket ismét egygyé forrasztotta.

Ezen összeköttetésben találta hitem szerint Magyarországi állami és nemzeti létének legfőkétebb biztosítékát. S erre nézve szabadon tekintélyre hivatkoznom, egy férfura, kinek, míg élt, hazaszeretetét senki kétségbevonni nem merte, kinek ravatalán egy egész nemzet osztatlanul gyászolt, kinek államférfiai belátásáról munkáinak talán minden lapja tanuskodik, és ki az elszakadás eszméje ellen és ez összeköttetés mellett hajdan a próféta ihlettségével szónokolt.

De tanúsítja azt őseink példája is.

Látjuk ugyanis, hogy már igen sokszor voltunk közel az elváláshoz, és őseink bölcsessége ismét leghelyesebbnek tartotta az együttmaradást, talán ösztönyszerűleg sejtve : hogy ez fenyegeti még legkisebb veszélylyel nemzeti létünket, mert sokkal polgárisultabb az elem, hogyszem bennünket kiirtson, és nem eléggé ügyes, hogy magába fűltszjon. (Tetszés.)

De éppen ezen összeköttetésben szükséges, hogy Magyarországnak meglegyen kellő sulya és nyomatéka. — Nem egyedül az ország historiai multja, vagy kiterjedése végett, nem azért, mert fájunk talán politikailag érettebb, vagy alkotmányilag tapasztaltabb, ha ez így volna is, jobban szeretem, ha ezt mások mondják el felőlünk; hanem azért, mivel azon polgloott tömkelegben, mely az osztrák birodalom népeiből alakult, azon népfaj, melytől Magyarország elnevezését nyerte, az egyedüli rokotalan faj.

Szemeink hiában függnek a külföldön, nekünk itt él-



vagyok határozva, mindennemű rendeltetéseket és tulajdonságokat — az egyénekre való tekintet nélkül — eltiltni.

„Általában nehéz még századok előtt szervezett országokat is igazgatni: de még nehezebb oly ország kormányozása, mely el van maradvá, s melynek el kell érnie a többi civilizált országokat. Nem lehet ezt egy perezt alatt kivinni; ez csak idővel érhetik el. Erre nézve erős támogatásokat szükséges, főleg pedig azok támogatását, kik körültekintően hivatalokat viselnek, hogy nézeteimet a nép nézeteivel tehetik befolyásuk által. Ily hivatalnokok választása okvetlenül szükséges, de azon kör, mely őket szolgáltatná — valljuk meg igazán — jelenleg még kicsiny. E választásokat annyiban megtevé, a mennyire lehetett, de jövőre reméltem minden állomást arra képes, derék egyénekkel tölthetnek be. Nálunk is meg kell szünni annak, hogy az államszolgálat ne legyen egyéb, mint eddig volt, vagyonszerzés-módnál. A legkiáltóbb példái vannak kezeim között annak, hogy fogják föl némelyek az államszolgálatot; az egyik állam hivatalát folyamodik, mert oly beteges, hogy nem dolgozhatik, a másik „mert a kereskedésben megbukott, és bankrott lett“ stb. A hivatalalkapódás ezen járványának meg kell szünnie; mert az ily képtelen hivatalnokok — a mellett, hogy egyéb életfeladatukat, melyet talán betudnának tölteni, elhagyják — az államot rosszul szolgálják. Különben is nemcsak az szolgát a hazának, ki hivatalnok, de szolgát mindaz, ki kötelességét az ipar, földmívelés, állattenyésztés stb. virágztatása által hiven teljesíti. — Különösen az ipar legyen figyelemünk tárgya, mert hátramaradottságának kellemetlen következményeit eléggé érezzük most is.

„Gazdasági állapotunk is igen rossz, s az ország mindaddig fel nem virulhat, míg a földmívelés jobb helyzetbe nem jő. Eddig mindenkinek egyedül foglalkozása a politikai élet volt, mely mellett aztán a gazdaságot szépen elhanyagoltatták. Szerbiában a földeket kevéssé, s azt is rosszul művelik, ha jobb művelési módokra figyelmezteti őket valaki, azon választ kapja: „Ezen módon művelték apáink, nagyapáink is földeiket: még sem haltak meg éhen.“ Szép az ösök erejét dicsőíteni, de nem szép, ha az utód a maga szegény-foltját rájuk akarja vetni, holott ők a maguk idejében megtették a föltek várható, de mitőlünk az előre haladott kor most már egyebet kíván. Ama nyilatkozat bizonyítványa az idővel előre haladni nem akarásnak.

„Nem gyaláz-e az, hogyha itt Nándorfejérvárt házainkra becsületes tetőt akarunk készíttetni, a hozzávaló anyagot túl a Dunáról és Száváról kell megszerezni, míg ropant érdeket az idegenek nem győzik csodálni? Nem Isten elleni vétek-e, hogy az iparnak annyira alacsony fokán állunk, miszerint bort, ecetet, vaját, zsírt, csemegéket, sőt lisztet és még kenyeret is külföldről hordanak Belgrádra? Mem kell-e szegyenkedve tekintünk földmívelőinkre, a kik a városba oly tűzfát hordanak szekerükre eladni, a melyen még a zöld levelek is rajta vannak, s hazamenvén, pénzükért hagyták és paprikát vásárolnak a városban, hogy falusi konyhájukat ezzel elláthassák, holott ő nekik kellene ily czikkkel a várost ellátni. Barmainkat oly rosszúl tartják, hogy még új év körül is az erdei bokrokban vonják meg szegények magukat a hideg elől, mint a mezei vadak. S ez oly országban történik, melyet három nagy folyó nedvesít, melyben Európa minden tartományai között az adó legkevesebb, melyben mindenki annyi földet művelhetne, a mennyit megbir, s mely oly gazdag termékenységgel, hogy akói, valamint az idegenek által „boldog“ Szerbiának nevezetik.

„Ez az oka országunk elszegényedésének. Nem tudom volt-e alkalmatok mindezeket, melyeket a gazdasági állapotokra nézve mondtam, másoktól is hallani, de nem tagadhatjátok, hogy mindezek igazak. Azért tehát tegyen mindenki annyit, a mennyit tehet, hogy ez állapot megjavuljon. Mi enigmat és kormányomat illeti: mi mindent el fogunk követni. — Láthatjátok azokból, a miket elmondék, hogy én tartozom Szerbia föltétlen magasztalói közé, de azok közé sem, a kik — mivel tán az ő ügyeik rosszul sikerültek — azt akarják elhitetni, hogy átok fekszik rajtunk. Nem elég, hogy magunk ne higgyünk az a féle badar földcsédeségeknek, de testvéreinket is meg kell arra tanítani, hogy ne higgyenek sem amaz első, sem eme második fajú prédikálóknak, a kik közül az első a népek azért hizelegnek, hogy annál könnyebben megcsalhatók, míg a második nem bírnak elég keresztényi megnyugvással és bizodalommal a hit, remény és szeretet elválaszthatlan ígében. Az áldás és átok ikertestvérek, kik egy napon születnek a világra: mindenkinek hatalmában van, egyiket vagy másikat választani, saját tettei által. Erőszakolni sem egyiket sem másikat nem lehet senkire. És most isten nevében fogjatok munkátokhoz; óhajtom, hogy az gyümölcsöző legyen.“

## KÜLÖNFÉLÉK.

— Szent István királynak ünnepét Bécsben is fényesen megtartották. A szent misét a kapuczinusok templomában Korizmiés Antal püspök végé, beszédet Rimely Mihály tartott. A szertartáson jelen volt a magyar és erdélyi udvari cancellaria teljes számmal gr. Forgács és b. Kemény Ferencz ő nmgaik vezetés alatt; továbbá Kunszt József kalocsai érsek, Jekelfalusi püspök és gr. Eszterházy Mór miniszter.

— A „Konst. Korr.“ szerint Bécsben a minisztériumban folyvást tart a küzdelem három magyar minisztérium (igazság- belügy s a cancelláriának magyar államminisztérium) alakítása felállításá felett s gróf Forgács nem mondott le a reményről, hogy idevonatkozó kívánatait keresztül viendi, miután Plener és gr. Degenfeld miniszter urak is támogatják.

— A bécsi hivatalos lap egy kimutatást közöl az osztrák államadósságok összegéről, a mint ez 1860-iki október 31-kén állott. Ezen kimutatás szerint a régi és újabb adósságok, osztrák értékre és 5 százötletes kamatokra átszámítva, 2,352,604,724 frtot és 207<sup>10</sup>/<sub>10</sub> krt tesznek. Idejárulnak az urbéri kárpótás fejében kiadott kötelezvények, melyek öz-

szesen 483,132,142 frt 81 krra rúgnak. A főösszeg tehát: 2,835,836,867 frt 17<sup>10</sup>/<sub>10</sub> krt. Ehez jő ismét az 1861-iki ugy-nevezett adókölesség, melyre 25 millió fizetett be.

— A horvát országgyűlés elhatározta, hogy a pesti Ludoviceum tárgyában, mely Horvátország javára is szolgált, Magyarországéhoz hasonló fölterjesztést teend.

— Zágrábról írják a „M. O.“-nak, hogy a magyar országgyűlés feloszlátása a horvátokat nem lepte meg, mivel magok is azt várják. Különben a magyar országgyűlés mindkét házának magaviselete, diplomatiai tapintata, aczéll-következetessége s egyetértése bámulatra ragadja őket.

— Az alsóház utolsó ülésében a „P. Li.“ szerint több külföldi nevezetesség volt jelen. A „Times“ levelezője, az exfordi egyetem pénztárnoka, Smith O' Brien, a híres ir számított s Sutherland herceg és neje. A hercegnő Rónay Jácint számkivetésben élő hazánkiától tanulta a magyar nyelvet s annyira vitte, hogy a tanácskozás folyamát figyelemmel kísérhette. A hol valaminek fenakadt, mellette volt, mint tolmács, Hajnik Pál képviselő bájos leánya, ki tökéletes folyékonyssággal beszélt az angol nyelvet. Sokat beszéltek a nevezett angol főhercegi hazánk iránti rokonszenveről. Egyik alkalommal, midőn jelen ideutazásának indokáról volt szó, tiszta magyar nyelven így nyilatkozott: „Már régen kívántam Magyarországot látni, melyért szívem dobog.“

— A reichsrath képviselőházának azon bizottmányában, mely a feliratot szerkeszté a Magyarországról ízenetre, a „Fortschr.“ szerint az államminiszter is részt vett s a lehető szelid módor mellett nyilatkozott. Boldog miniszter, kinek magának kell pártja buzgalmit hűteni.

— A „Sürgöny“ bécsi levelezője szerint e hó 24-kén tárgyalta a minisztérium legelsőz az erdélyi kérdést. A tanácskozás négy óra hosszáig tartott. B. Kemény Ferencz ő exca hétéfn volt kihallgatáson ő Felségénél. Más lapok tudni vélik, hogy a cancellál javaslatai lényegükben elfogadtattak, és hogy e hét végére a vonatkozó császári rendeletek megjelennek.

— Ugyanazon levelező írja, hogy a bécsi közvélemény a birodalmi tanácsot már is teljhatalmának tekinti miután a miniszteri közlemény kijelentette, hogy a résznek nincs joga az egészet működésében gátolni. A levén továbbá a közleményben kimondva, hogy ő Felsége csak a birodalmi tanács útján fogja változtatni az alkotmányt, a közvélemény így okosodik: „ha a birod. tanács teljhatalmu, s ha jogában áll az alkotmányon változtatni, hát változtasson, nyisson utat a Magyarországgal kibékülésnek.“ Azonban tudósító nem hiszi, hogy a birod. tanács meg fogna és tudna felelni a közvélemény várokozásának, miután sem az egyesekben oly anyag, sem az egészben oly szellem nincs, mely képezzé tenné ily válságos percekben vezérszerepet vállalni.

— Acquiból tudósítja a P. Naplót Kajdaesi őrnagy, hogy Szent István napját ők is megünnepelték. A mintegy száz főre menő tiszti telep, Mogyoródi alezredes parancsnok vezetése mellett összevált egy rögtönzött gulyásos di-néere, éltették a hazát, Túrirt, Deákot sat. s így e napot ismét csekély számú boldog órák közé számíthaták.

— A pesti egyetemi ifjúság dalárdája Sutherland hercegnőnek serenáddal tisztelt. A többi közt énekeltek a magyar és angol himnusz is.

— A szavak, melyekért Jellacsics altábornagyot, az egykori bán testvérét nyugalmazták, mondják hogy ezek lettek volna: „a horvát nemzetiség tekintetéből inkább szeretnék török uralom, mint egy polgárisodott nemzet fensősége alatt lenni, mert a barbarok csak a testet vehetik szolgás alá, a polgárisodott nemzetek pedig a szelleműt fosztják meg a nemzetiségeket.“

— Gáll László volt honvédezzredes édes anyja Nagy-Köröshön él, 90 évet meghaladott öreg kor- és szegényes állapotban. A város intézkedett, hogy a nagyon beteg aggnő halála után fiához méltó temetési ünnepélyben részestüljön. Szabadka város, melyet a vitéz felégetéstől mentett meg, 200 frtot küldött a szűkölködő anyának, elismerő levél kíséretében.

— Egy bécsi lap beszámolója írja, hogy egyik előfizetőjének, egy volt es. k. hivatalnoknak Magyarországot egyik városába küldött példánya a czimszalagra írt ezen megjegyzéssel küldött vissza: „megugrasztottuk.“

— Figyelmeztetjük a zenekedvelőket a Kassán Hartig Gusztávnál megjelent „Magyar menekültek indulója“-ra szerette Krauer István zongorára.

— Jövő sz. Mihály hó 5-dikén Aranyösszeeknek rendes bizottmányi gyűlése fogtatni Felvinczen. Felvincz, 1861 aug. 5. Kovács Ferencz, jegyző.

## POLITIKAI HIREK.

— A félhivatalos „Constitutionnel“ visszatér újra a southamptoni beszédekre, s ezuttal csak Roebuck urat veszi elő. Azt mondá ez angol parlamenti tag, hogy befolyásos bécsi férfiaktól vannak kezénél levelek; de fájdalom, nem szabad előmutatni. Pedig mily kívánságok valánk e levelekre, miután ez ultra-liberalis férfiú oly különös politikai tanokat hirdet. Roebuck világos előadásából azt hinné az ember, hogy Ausztriához kellene iskolába járnia Európának az alkotmányosság elemeinek tanulására, s hogy nem lehet eléggé kárbafoztatni bizonyos ugynevezett hazafiak forradalmi törekvéseit. Roebuck csak fájdalmas felsőhajással említheti azon akadályokat, melyeket a magyar országgyűlés vet a bécsi kormány szabadalmi törekvései elé, s az egek urához a legbuzgóbb könyörgést intézi, vajba az ausztriai monarchia változatlanul, minden módosítás nélkül ugy maradjon, a mint van. Hiában! szomszédainknál a kitérésnek napi rendben vannak: toryk lesznek szabadalmiakké, s republikánusok hirdetik az isteni jogot. Pedig emlékszünk, mint zokogott egykoron Roebuck a magyar nemzetiség romjain, s mennyire kelt az ausztriai kormány ellen. Igaz, hogy akkor még nem kapott Bécsből leveleket. Ugyanazon lap napi szemléjében is megemlékszik ez ügyről; mert ugy látszik a clericalis sajtó meleg pártfogója a vélt angol-ausztriai szövetségnek, különösen a „Gazette

de France.“ A „Constitutionnel“ így kiált fel közelebből: Hol vannak az angol államférfiak, kik e szövetség felelősségét magokra vállalnák? — A clericalis lap azt feleli, hogy tudja ő hol vannak, ha a „Constitut.“ nem tudja. „Lehet, hogy jobban van értesítve, mondja rá a „Constitutionnel“; — de mi azt hisszük, családik. Egy tory miniszterium maga Derby lord is, azon események után melyek Olasz- és Magyarországnak történtek 1859 óta, nem mérne bevallani egy osztrák szövetséget. Angliában akkor is a szabadalmi közvélemény kormányoz, ha a toryk kezében van a hatalom, a szabadalmi közvélemény pedig nem egy könnyen támogatna oly politikát, mely egy füst alatt akarná veszélyeztetni az olasz függetlenséget és magyar autonómiát.“

A francia lapok mindenikében találunk távirati sürgönyöket a magyar országgyűlés feloszlásáról s az az ellen tett óvásról. A „Patrie“ ez alkalommal így foglalja rövidbe az egész ügyállást:

„Magyarország szabad, független akar lenni, Ausztria nem akarja ezt. Tulajdonképpen ebben áll az egész; csak az a kérdés, mit fognak tenni majd az idő és emberek a legitim nemzetiségek érdekében.“

A „Pays“-ben Simon Eduárd ur felel némely külföldi hírlapnak, mely Fiuméra nézve Magyarországot követelődséiről szól. Simon Eduárd kellő fölvilágosítást ad e részben, hogy t. i. Fiume jogszertint már régi Magyarország ki-gészítő része, s maga Fiume is többszöri szavazattal mon-dá ki, hogy máshová, mint Magyarországhoz tartozni nem akar.

— Kossuth aug. 18-dika óta Turinban van, s Riccasolival és Minghettivel több ízben tartott értekezletet, melyekben Türr tábornok is jelen volt. Természetesen ez értekezletek a függőben lévő politikai kérdésekre vonatkoznak.

— A Türr tábornok mátkája 22 éves, nem gazdag, de ugy látszik, hogy a francia császár a fiatal menyasz-sonynak tekintélyes évpénzt fog rendelni. Ezen házasság politikai tekintetben se jelentéktelen, s Kossuth és Garibaldi siettek a tábornoknak, ki csak most töltött be a 34 évet, szerencsekívánataikat kijelenteni. A király is, már t. i. Victor Emanuel is, meg van elégedve e szövetséggel.

— Klapka tábornok, mint 23-ról írják, azelőtt ke-véssel Parisba, s onnan tovább Londonba utazott. Az „Indep.“ szerint további titelmel ajánlott külföldön lévő hazánkfiainak.

— Turinból írják aug. 19-ről, hogy az olasz király egy rendeletet irt alá, mely a Garibaldihoz szegődött sorkatonasági tiszteknek teljes megkegyelmezése mellett, azokat előbbi rangjukba visszahelyezi. Trechi marquis 25-kén indult Caprerába, a hol Garibaldi jó egészségnek örvend, dacára egy közelebből a szigeten fölmerült oly körülmény-nek, melyből azt következtették, hogy élete ellen merény-let volt készülében.

— A „Moniteur“ újból meghazudtolja Szárdinia átengedését, s kijelenteni, hogy a francia kormánynak nem is volt szándéka e felett alkudozni.

— Turinból jelentik, hogy Kossuth onnan már el-utazott s Cossilába vizitált. A magyar emigratio igen meg-van elégedve a dolgok fordulattával Pesten. Fontos szerepre számítanak, melyben talán nem sokára fel fognak lépni.

— A „Pays“ egy távirati sürgönye szerint e törökök és montenegroiak közt három ütközet volt már, s mind há-romszor a montenegroiak szenvedtek veszteséget. Ezek után Omer pasa békét ajánl, s igéri, hogy a szultán teljesítendik kímélataikat. Az osztrák kormány kijelentette volt, hogy semleges marad a montenegroi harczban. Ellenben Szerbia kinyilatkozatá, hogy segíteni fogja a monte-negroiakat, ha saját területükön támadtatná-nak meg.

— Gróf Apponyi osztrák követ és neje Londonból elutaztak Ausztriába. A követ távollétében Wimpffen veze-tendi az ügyeket.

— Parisból írják: Türr tábornoknak egy Wyse-Bonaparte leánnyal való egybekelése nagy sensatiót csinál Parisban. Itt tudva van, hogy a császár megkérdőztetett e tárgyban s ő beleegyezést adta. A magyar tábornok ked-volt ember itt, s Olaszországban a szó teljes értelmében de-rék, lovagias férfinak ismerik. Klapka csak egy hetet szá-n-dékozik Londonban mulatni.

— A francia császárt aug. 24. esti 7 órára várták vissza Parisba. Vasárnap St. Clondban a miniszteri tanács-ban szándékozott elnökölni. Plombièresben volt, hogy az ot-tan parancsára folytatott munkálatokat megtekintse. Szerdán a császári herceggel Biaritzba meg.

— Hirlik, hogy Otto görög király trónjának örököse Otto monferati herceg, Viktor Emanuel második fia fogna lenni.

— Belgrád, aug. 24. A senatus újraszervezése fe-lőli kormányi javaslatot a skupstina tegnap azon módosítá-sal fogadta el, hogy a fejedelem a senatus előterjesztései nélkül nevezze ki a senatorokat. A mai ülésben a nemzet-űrség felállításá a kormány javaslatára egyhangulag elfo-gadtatott.

— Belgrád, aug. 26. A skupstina az új adó szá-bályzatot 7 órai tanácskozás után, 203 szavazattal 16 ellen elfogadta. A skupstina bezártával a fejedelem a ha-tárkértleteket utazandja be.

— New-York, aug. 14. A separatisták a szövetsé-g hadosapatait Springfieldnél (ismét) megverték. Lyon tá-bornok a szövetségi vezére elesett. Hivatalos jelentés szer-int a szövetségi csapatok, melyek Rollaig vonultak vissza, 800 halottat és sebesültet vesztek. A separatisták veszte-sége is jelentékeny. A new-yorki, bostoni és philadelphiai bankok 50 milliót, a többiek 120 milliót vesznek át a szövetséges államok kölcsönéből.

— Sanghaili hírek szerint a chinai császár öt chinai és tatársági várost engedett át az orosz czárnak. A porosz követésig Pekkingben van, a hol azonban nagy nehézség-ekkel küzd. Az „Arcona“ és „Elba“ hajók a Peiho torkola-tánál horgonyoznak Taka erő mellett.

